

Nämnden för Konsumentprisindex
Statistiska centralbyrån, Stockholm

Korta minnesanteckningar

Närvarande ledamöter

Elisabeth Hopkins, Avdelningschef, SCB (Ordförande)
Anders Norberg, Oberoende expert
Jörgen Dalén, Fil. Dr, Oberoende expert
Han-Suck Song, Docent, KTH
Kjersti Nyborg Hov, Statistisk Sentralbyrå, Norge
Camilla Rochlenge, Statistisk Sentralbyrå, Norge
Erik Glans, Konjunkturinstitutet
Bo Larsson, Försäkringskassan
Rohan Draper, Danmarks Statistik
Hans Wijkander, Professor, Nationalekonomiska inst., Stockholms universitet, föredragande §4.
Tommy Lowén, Pensionsmyndigheten
Oskar Gramstad, Boverket
Oskar Tysklind, Sveriges Riksbank
Mats Bergman, Professor, Umeå universitet

Frånvarande ledamöter

Per Englund, Finansdepartementet
Fredrik Isaksson, Sveriges Byggindustrier
Jesper Johansson, Sveriges Riksbank
Sune Karlsson, Professor, Handelshögskolan, Örebro universitet
David Edgerton, Professor, Nationalekonomiska inst., Lunds universitet

Närvarande från enheten för näringsverksamhet, utrikeshandel och priser, SCB

Kamala Krishnan	Sektionschef konsumentpriser samt föredragande § 6
Olivia Ståhl	Föredragande § 2
Emanuel Carlsson	Föredragande § 3
Can Tongur	Föredragande § 5
Martina Sundström	Föredragande § 5
Frida Stark	Sekreterare
Mattias Andersson	Sekreterare
Caroline Neander	Administratör

Åhörare: Handläggare från sektionerna för konsumentpriser och producentpriser.

Dagordning

1. Allmän information & HIKP-uppdatering

Elisabeth Hopkins inledde mötet med att hälsa alla välkomna och presenterade KPI-nämndens nya ledamöter. Vidare informerade Elisabeth om att SCB har en ny generaldirektör, Eva-Lo Ighe, sedan 1 april i år. Hon nämnde även att SCB har fått ett anslag som inkluderar utveckling av produktionssystem inom prisstatistiken. Slutligen redogjorde hon för SCB:s ekonomiska läge.

Kamala Krishnan informerade om pågående och kommande arbete inom prisstatistiken. Hon nämnde även att det är ett fortsatt stort intresse för prisstatistiken i media, med särskilt fokus på matpriser.

Emanuel Carlsson berättade sedan om arbetet inom HIKP som bland annat innefattar arbete med övergången till COICOP 2018 samt arbete med integrering av Owner Occupied Housing i HIKP. Implementering av COICOP 2018 kommer att ske i samband med framtagning av januariindex 2026.

2. Införandet av COICOP 2018 i KPI och relaterade mått

Föredragande: Olivia Ståhl

Enligt underlag: *Från och med januari 2026 kommer KPI och relaterade inflationsmått att publiceras enligt en ny produktklassifikation. I samband med detta byter indexen även basår. I denna PM beskrivs de förändringar som är planerade i närmare detalj. Nämnden välkomnas att komma med synpunkter.*

Nämnden diskuterade praktiska svårigheter gällande bland annat klassificering av kassaregisterdata till de nya elementära produktgrupperna. Önskemål om ytterligare nedbrytning inom vissa områden framfördes också. SCB betonade bland annat de osäkerheter som är förknippade med framtagandet av tillbakaräknade (modellskattade) serier.

3. Fjärrvärmedelen i hyran - ska det brytas ut och läggas under 04.5, El och bränsle (som i HIKP)

Föredragande: Emanuel Carlsson

Enligt underlag: Enligt HIKP-manualen bör värme, el, sophämtning, vatten & avlopp m.m. brytas ut från vikten för hyror i hyreslägenhet och placeras på "rätt" ställe i COICOP-trädet. Ska HIKP-principen för "bundlade" varor även tillämpas i KPI, KPIF och KPIF-XE? Om principen tillämpas skulle KPI och KPIF vara opåverkade på totalnivå. COICOP-aggregat för bränsle och hyror inom 04 Boende skulle påverkas.

Nämndens åsikter kring huruvida fjärrvärme ska brytas ut eller ej skiljde sig åt. Vissa ledamöter ställde sig positiva till att bryta ut fjärrvärmen, men betonade vikten av att det endast är lämpligt om nödvändiga data är kvalitativ och tillförlitlig. Andra ledamöter framhöll problematiska aspekter med att bryta ut fjärrvärmen. Särskilt betonades risker med att imputera prisutvecklingen för fjärrvärme i hyresrätter med hela hyresindex.

4. HICP by Household Income Groups (KPI)

Föredragande: Hans Wijkander

Enligt underlag: Ett förslag är att SCB och Prisenheten arbetar för att producera KPI för olika kategorier av hushåll, i första hand genom att använda data som redan finns inom myndigheten och i andra hand genom att ytterligare data insamlas. Med tanke på resultatet av BoA studien är det inte osannolikt att olika inkomstgrupper är en möjlig kategorisering men det behöver undersökas. Det kan också tänkas att andra hushållstyper är intressanta. Publicering av inflationsberäkningar för olika kategorier kan komma att intressera medier och ge KPI-inflation en mer framträdande plats i medier. Data för olika kategorier hushåll kan också motverka att fördelningsfrågor glöms bort vilket skulle kunna leda till betydande politiska konsekvenser.

SCB tackade för ett bra papper och en intressant diskussion. I nämnden rådde konsensus kring att enbart justerade vikter inte är tillräckligt för att få en helhetsbild. I stället diskuterades uppdelning per inkomstgrupp. Nämnden menade att frågan har utretts tidigare, och då kunde enbart små skillnader påvisas. Dock ansåg majoriteten av nämnden att en mer djupgående analys med typfamiljer eller hushåll skulle vara att föredra. Dessa typfamiljer eller hushåll skulle vara fördefinierade och hållbara över tid. Vikten av att det finns ett politiskt intresse för att förslaget ska vara genomförbart understryks av både ledamöter och SCB.

5. A) Avrapportering kläder i KRD Grants

Föredragande: Martina Sundström och Can Tongur

Enligt underlag: *I föreliggande projektrapport redogörs för arbetet med kläder och skor i KPI/ HIKP inom ramen för det av Eurostat finansierade projekt som genomfördes 2023–2025 och nyligen färdigställdes. Fokus i projektet har varit på att identifiera förutsättningar för användning av transaktionsdata för beräkning av prisindex för kläder och skor utifrån flertalet tillgängliga datakällor.*

Nämnden diskuterade livslängden på kläder och utmaningen med att behålla varor under längre perioder. Argument för och emot reapriser i index diskuterades, där argument emot var att rea ofta inkluderar kortvariga varor och riskerar bias vid många byten. Ett argument för var att det är en del av konsumtionen och att reapriser behöver inkluderas för att fånga det verkliga priset.

Nämnden var enig i att de bestående varorna är de som skulle ge mest stabila data, och att ett mindre urval bör vara att föredra för att inkludera dessa varor med längre livscykel.

B) IQI - rapporten och avrapportering för kläder i KRD Grants

Föredragande: Can Tongur och Martina Sundström

Enligt underlag: *I denna promemoria redogörs för huvuddelen av de förekommande kvalitetsvärderingarna som har gjorts i KPI de senaste åren, 2018 - 2024. Implicit kvalitetsindex (IQI) presenteras för att visa inverkan av dessa kvalitetsjusteringar på KPI.*

Nämnden förespråkade hedonisk metod om det sker upprepade byten, för att undvika aggregerade fel och osäkerheter. SCB informerar om i vilka produktgrupper byten genomförs mot basen och i vilka produktgrupper det sker byten mot föregående produkt och önskar input på när det är rimligt att övergå till en hedonisk modell.

Vidare frågade nämnden hur ofta de hedoniska modellerna uppdateras. SCB förklarade att det ser olika ut beroende på område. Inom kläder och skor uppdateras koefficienterna årligen medan uppdatering kan ske mer kontinuerligt för hemelektronik.

6. Presentation om eget uttag

Föredragande: Kamala Krishnan

Kamala Krishnan presenterar hur så kallat "eget uttag" hanteras i KPI. Med begreppet eget uttag avses konsumtion av egen produktion till marknadspris. Sådan konsumtion är främst kött, potatis, mjölk och ägg. Eget uttag ingår i KPI sedan år 1954. I presentationen förordas att nuvarande hantering av eget uttag i KPI tas bort.

Nämnden ställde sig positiv till att SCB exkluderar eget uttag från KPI:S vägningstal från och med nästa år.

7. Övriga frågor

Elisabeth Hopkins tackade ledamöterna för deras stora engagemang under dagen och riktade ett särskilt tack till Hans Wijkander som presenterade sitt papper. Vidare informerades nämnden om att nästa sammanträde kommer att hållas digitalt den 23 oktober 2025.